

FRAGMENT

WIELKA KSIĘGA MAŁEGO POLAKA

mac
EDUKACJA

Polska zaprasza

Jest wiele pięknych miejsc na świecie, które warto odwiedzić. Bez dwóch zdań! Ale zanim wyruszysz w świat, poznaj kraj, w którym mieszkasz – jego historię, zabytki i przyrodę. Ile osób znanych i podziwianych w świecie pochodzi właśnie z Polski? Jakie smaki i kolory charakteryzują nasz kraj, jakie legendy o nim opowiadają oraz jakie bogactwa skrywa? Czeka cię pełna zabawy podróż przez Polskę.

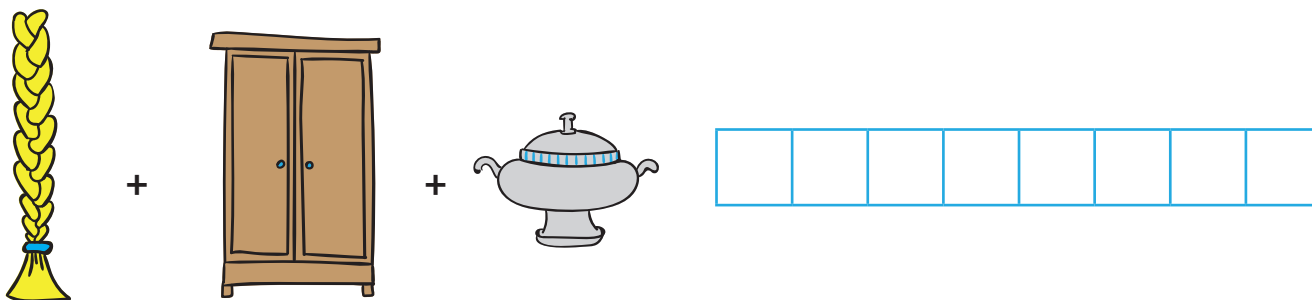
- Oto zaszyfrowane bardzo ważne słowo. W puste okienka wpisz litery przypisane do kolorowych serc.

A word puzzle activity. At the top, seven hearts contain the letters: N (brown), A (red), J (green), Z (yellow), Y (blue), C (pink), and O (light blue). Below these is a row of ten empty rectangular boxes. Underneath each box is a small heart of a different color: blue, green, pink, yellow, blue, yellow, brown, and red.

- Połącz kropki wody od największej do najmniejszej i odczytaj nazwę najdłuższej rzeki w Polsce.

- Rozwiąż rebus. Napisz nazwę stolicy naszego kraju.

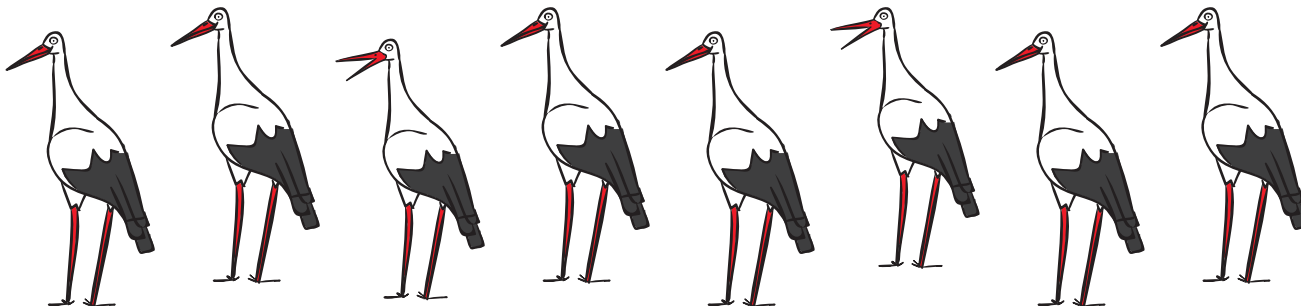

kocz

fa

za

- Bociany to ptaki, które przylatują do nas na wiosnę. Policz bociany na tej stronie. Przyjrzyj się im uważnie i znajdź dwa, które różnią się od pozostałych.

Trzy symbole. Hymn

Każde państwo ma swoje symbole narodowe, czyli: hymn, flagę i godło. To trzy elementy, które jednoczą wszystkich rodaków.

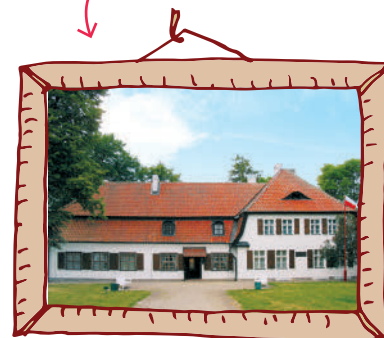
Ta najważniejsza narodowa pieśń ma ponad 220 lat. Dziś nazywana jest *Mazurkiem Dąbrowskiego*, ale na początku zwana była *Pieśnią Legionów Polskich we Włoszech*, bo została napisana z myślą o polskich żołnierzach, którzy pod dowództwem generała Jana Henryka Dąbrowskiego walczyli u boku Napoleona o wolną Polskę. Ale to nie generał Dąbrowski ją napisał. Autorem słów jest jego przyjaciel Józef Wybicki. Słowa do ludowej melodii mazurka napisał we Włoszech w 1797 roku.

Nasz hymn doczekał się nawet swojego muzeum. Historię jego powstania, ciekawostki o autorze i jego rodzinie czy historię Legionów Dąbrowskiego, które z pieśnią na ustach walczyły o Polskę, poznasz, spacerując po pięknym dworku w Będominie na Kaszubach. To miejsce, w którym urodził się Józef Wybicki.

Józef Wybicki

Dworek w Będominie
na Kaszubach

Hymn śpiewamy na wszystkich ważnych uroczystościach państwowych, po zwycięstwie naszych sportowców czy w innych doniosłych momentach, w których chcemy poczuć się jak jedna wielka rodzina. Ale bez względu na okoliczności zawsze śpiewamy go z powagą.

Mazurek Dąbrowskiego został oficjalnie hymnem naszego kraju w 1927 roku i jest nim do dziś.
Poznaj jego słowa:

Hymn

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

*Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

Trzy symbole. Znak orła

Biało-czerwone barwy i piękny, dostojny orzeł towarzyszą nam od wieków. A czy wiesz, skąd się wzięły? Żeby poznać ich historię, należy sięgnąć do początków naszego państwa.

Jak głosi legenda, trzech bracia Lech, Czech i Rus wyruszyli w świat, by znaleźć dla siebie i swoich ludzi najlepsze miejsce do życia. Pierwszy poszukiwania zakończył Rus, drugi odłączył się Czech, tylko Lech nadal podążał przez pola i lasy. Dzień chylił się już ku wieczorowi, kiedy Lech postanowił położyć się pod wielkim dębem i odpocząć. Gdy spojrzał w górę, na szczycie korony zobaczył wspaniałe gniazdo, a w nim ogromnego ptaka. Był to orzeł. Nagle ptak zerwał się do lotu, wzbił wysoko, jakby chciał skrzydłami sięgnąć zachodzącego słońca. Lech stał jak zaczarowany i podziwiał cudowny widok białego orła na tle czerwonego słońca. Wtedy zdecydował, że tu właśnie zbuduje osadę dla swojego rodu, a biały orzeł na czerwonym tle będzie jego znakiem rozpoznawczym.

Z czasem okazało się, że orzeł odpowiedział Lechowi znacznie więcej. Pierwszy gród, który w tym miejscu wybudował nasz dzielny przodek, miał kształt orlego gniazda i otoczony został solidnym wałem obronnym. Nawet nazwa tej osady – Gniezno – została zaczerpnięta od orlego gniazda. Narodowe barwy – biała i czerwona – nie zostały wybrane przez przypadek, mają swoje znaczenie. Biel symbolizuje siłę i dostojność orła. Czerwień oznacza waleczność tego ptaka oraz wszystkich rodaków, którzy przez lata przelewali krew za naszą ojczyznę.

A jak naprawdę wygląda ptak, którego mógł zobaczyć Lech? To bielik. I choć nie jest orłem, jest do niego bardzo podobny. Ma żółty zakrzywiony dziób, szare pióra i głowę, tylko pióra na ogonie są białe. Rozpiętość skrzydeł wynosi ponad 2 metry. Jest drapieżnikiem i bez wątpienia królem polskich ptaków. Zapewne dziwisz się, że nie jest cały biały? No cóż, zachodzące słońce tak oślepiło Lecha, że widział ptaka o jasnym upierzeniu.

- Choć przez lata polskie godło się zmieniało, zawsze był to biały orzeł na czerwonym tle. Dokończ rysowanie godła: popraw kontury i pokoloruj koronę, dziób i szpony na żółto, a tło na czerwono.

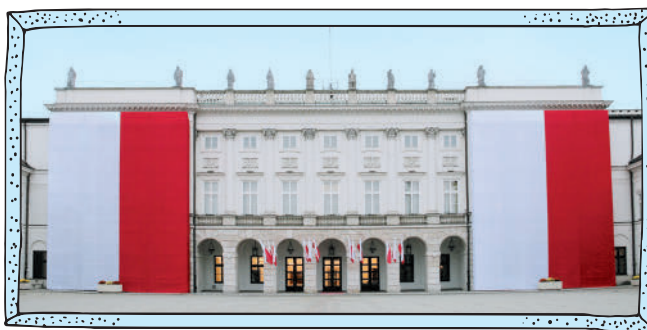

Trzy symbole. Flaga

Flaga Polski ma takie same kolory jak godło naszego kraju. Flagę tworzą dwa prostokątne pasy: biały na górze i czerwony na dole. Choć flaga Polski zmieniała się na przestrzeni wieków, zawsze dominowały na niej właśnie te dwa kolory.

Biało-czerwone flagi powiewają na budynkach, w których urzędują najważniejsze osoby w państwie: prezydent, premier czy posłowie. Flagę państwową wywiesza się podczas świąt państwowych i innych ważnych wydarzeń i rocznic. Gdy ogłasza się żałobę narodową, flagi państwowe opuszcza się do połowy masztu.

W 2004 roku ustanowiono Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Przypada on 2 maja. Wieszanie flagi pomaga budować tożsamość narodową.

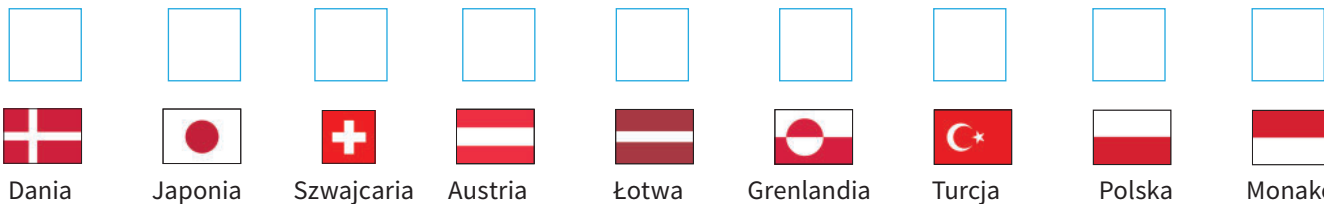
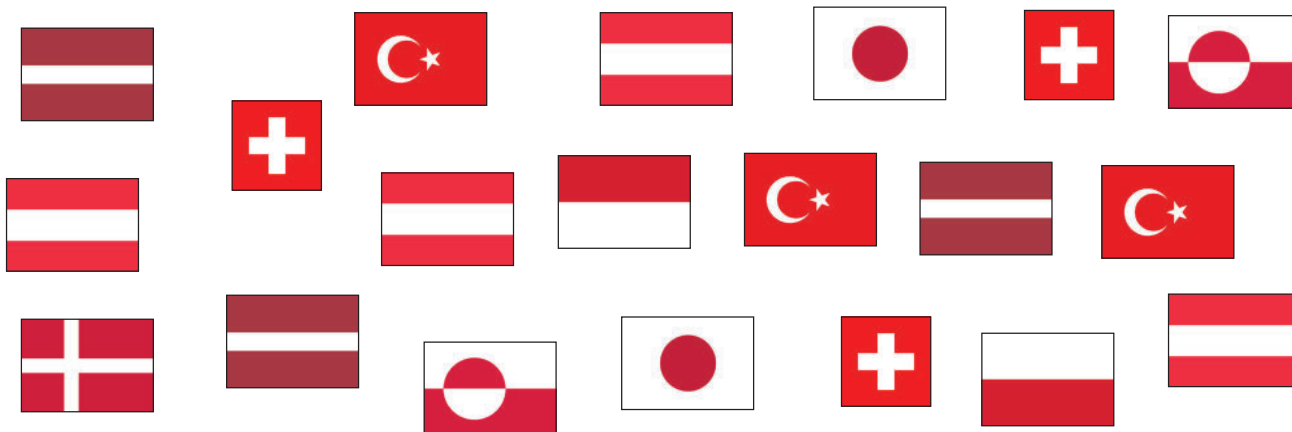
Flaga państwowa

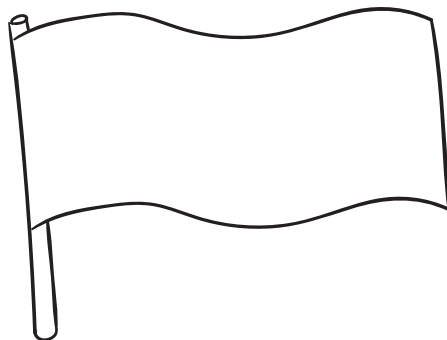
Flaga państwowa z godłem

- Wiele państw ma flagi w barwach podobnych do polskiej. Odszukaj takie same flagi. Policz i napisz, ile ich jest.

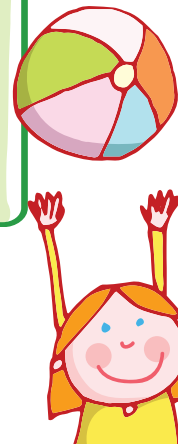
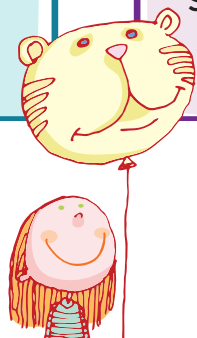
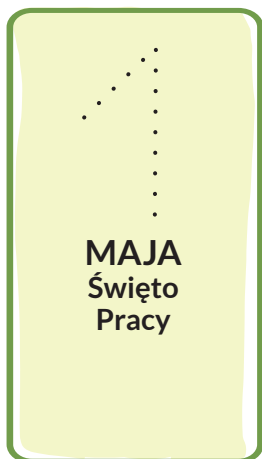
- Wyobraź sobie, że jesteś władcą. Zaprojektuj flagę własnego państwa.

Polska odświętna

W święta narodowe lub państwowe cała Polska jest biało-czerwona. Budynki, tramwaje i autobusy dekorujemy flagami. W ten sposób okazujemy szacunek do ważnych wydarzeń w historii naszej ojczyzny.

- Połącz kropki i odczytaj daty kilku ważnych świąt.

- Z okazji święta państwowego mieszkańcy udekorowali flagami swoje miasto. Odszukaj i policz wszystkie flagi.

Tytuł: Wielka księga małego Polaka

Tekst: Joanna Bachanek, Katarzyna Biegańska, Magdalena Marczevska

Projekt graficzny i ilustracje: Agnieszka Suszczyńska

Fotoedycja: Tomasz Suszczyński

Kierownik redakcji: Katarzyna Biegańska

Redakcja: Katarzyna Biegańska, Magdalena Marczevska

Korekta Studio: Melanż

Skład i łamanie: Paweł Kowalski

Zdjęcia: **Shutterstock.com**: s. 3: sub job/góry, Elena Melnikova/morze, Rustic/wyzyny, 3D_creation/Polska, zdjęcie miasta; s. 6: PSboom/Ukraina, windwheel/Czechy, chrupka/Białoruś, Robert Biedermann/Słowacja, vectorEps/Niemcy, Verpeya/Litwa; s. 7: Pyty/mapa Europy; s. 8: NoPainNoGain/globusy; s. 9: pingebat/mapa świata; s. 10: Dziurek/reprezentacja Polski, Mjosedesign/ramki; s. 11: Olgalis/pióro, nazlisart/papier; s. 12: Atlaspix/godto; s. 13: Mjosedesign/ramka, Marcin Perkowski/bielik, cobalt88/godlo konturowe; s. 14: The Art of Pics/flaga w oknie, Savvaparf Photo/flaga na niebieskim tle, irena iris szewczyk/flagi na Pałacu Prezydenckim, Henner Damke/flaga z godłem; s. 16: DRogatnev/ręce; s. 19: barkarola/korony, Meilun/fotel; s. 20: Nikulina Tatiana/król, Alka5051/labirynt; s. 21: Big Boy/król; s. 24: Lightkite/grafiki; s. 25: vadimmmus/rycerze; s. 26: Mjosedesign/dzieci i ramki; s. 27: tan_tan/ulica; s. 28: Mjosedesign/ramki, DODOMO/kwiatki; s. 30: RitchardD/królowa Elżbieta II, Jane Kelly/flaga Wielkiej Brytanii, Pedro Rufo/król Hiszpanii, Viktorija Reuta/flaga Hiszpanii; s. 31: Jorgen Mus/serwis do herbaty, Iva Villi/labirynt, S-F/Zamek Królewski w Warszawie, PHOTOCREO Michal Bednarek/Palac Kultury i Nauki, Sergij Palamarchuk/Palac Prezydencki; s. 32: Dusan Pavlic/dzieci, gualtiero boffi/gwiazdki, gualtiero boffi/Flaga unii; s. 33: Olga1818/dzieci w sali; s. 34: Mjosedesign/ramka; s. 35: Volina/mapa Polski; s. 38 Axel Wolf/labirynt; s. 39: elmm/żaglowiec; s. 42: Mjosedesign/ramki, Milosz Maslanka/ORP Blyskawica, Nadiia Gerbish/Dar Pomorza, SylwiaMo/Neptun, Nightman1965/molo w Sopocie, Matyas Rehak/Zuraw w Gdańsku; s. 43: ChWeiss/owad w bursztynie, litlle birdie/bransoletka z bursztynem, Olga Popova/pierścionek z bursztynem, ZloyGlaz/kolczyki z bursztynem, sommai damrongpanich/bizuteria z bursztynem, sabbracadabra/foki; s. 44: Bridzia/wzór kaszubski; s. 45: shoarts/zamek w Malborku; s. 47: villorej/pomnik Mikołaja Kopernika w Toruniu, Mjosedesign/ramki; s. 48: canon_shooter/Kruszwica; s. 49: ActiveLines/las, NotionPic/Indianie; s. 50: naulicreative/labirynt; s. 51: Maciej Rawluk/Biskupin, Lotus_studio /zauropod, Elenarts /ceratozaur, arka38 /ankylozaur, Suwat wongkham/allozaur; s. 53: kawano/labirynt; s. 55: Hein Nouwens/ciastka; s. 57: TPGryf/Białowieża, SunshineVector/zwierzęta, Linza/jeź, Macrovector/wilk; s. 58: Park Ji Surv/żubr konturowy, Szczepan Klejbuk/żubr na tle; s. 60: Africa, Studio/pacynka, glenda/marionetka, ThunderWaffle/alka cieniowa, Kevin Hellon/jawajka, s. 63: brichuas/Warszawa; s. 65: Piranija/kamienice; s. 66: marekusz/pomnik Nike, meunierd/pomnik Mikołaja Kopernika, Tero Vesalainen/pomnik Fryderyka Chopina, Rafał Olechowski/pomnik Syrenki, PHOTOCREO Michal Bednarek/kolumna króla Zygmunta, eska2005/Grób Nieznanego Żołnierza; s. 67: A78805/zwierzęta, Spreadthesign/sarna, HappyPictures/zająk, Eric Isselee/czapla; s. 68: La Gorda/fortepian; s. 69: mahos/Sejm, Bartłomiej K. Kwieciszewski/Palac Prezydencki, Artem Stepanov/kwiaty; s. 70: Artur Bociarski/zamek w Plocku, fotoince/zamek w Czersku; Lena Lir/instrumenty muzyczne znaczki; s. 71: Malabi/chalupa w skansenie w Sierpcu, Agnes Kantaruk/palmy wielkanoce; s. 73: Chepko Danil Vitalevich/taśma filmowa; s. 74: Stawrida/pomnik Juliana Tuwima, Gossip/jednoróżec; timquo/teczka s. 75: Ivan_Nikulin/diaby, Frank Brehm/frankolor/koparka; s. 77: Przemysław Wasilewski/katedra, Paweł Kielpiński/ratusz, Grzejnik/Arena, Agata Dorobek/zamek, Neiryf/kamieniczki; s. 78: HellyMelly/koziolki; s. 79: JanHetman/Stary Marych, Skorzeziak/rogale Świętomarcińskie; s. 80: lana_elenor/gwiazdozbiory; s. 81: Kid_Games_Catalog/pszczoły; s. 82: Alizada Studios/Drzwi Gnieźnieńskie, yingtu-stockercr/krzew, kpbnojiit/drzewo, In Green/dzieci; s. 84: muuraa/prawdziwki na tle, Potapov Alexander/grzyby, Valentyn Volkov/winogrona; s. 85: MylImages – MichałKarta, DR-images/drabina, Katherine84/krówka; s. 86: canon_shooter/wieża widokowa; s. 89: rustamkrasnal na motocyklu, krasnal z gitarą, Stanislav Samoylik/krasnal na koparce, Nessa Gnatoush/krasnal w łózku i strażyca, Katjabakurova/Krasnal z łodami; s. 90: MesKPhotography/domek z kloceków, Tinixi/klocki, registok/broda, Kristyna Vagnerova/dynia; s. 91: Mirek Hejnicki/wnętrze kopalni, Savgraf/labirynt; s. 92: donvictorio/zamek Książ, Nadezda Barkova/krówki na łące; s.95 Krab_Sanych/pszczoły; s. 96: kontur-vid/instrumenty; s. 97: TheBigH/pałac w Mosznej, kilkabanke/zamek, Vector Tradition SM/duszeki; s. 101: many-superstudio/kola, TTstudio/kopalnia; s. 102: art3/skoczek; s. 103: Dzm1try/taboret, Alsu Gizzatulina/worek, brown32/siano, VectorShow/but; s. 105: Krzyzak/Wawel; s. 106: Sarawut Padungkwany/rycerz i smok; s. 108: praszkievicz/Parada Smoków, De Visu/Marsz Jamińków, Stock_VectorSale/jamniki; Iwona Wawro/szopka krakowska, yui/ herb Krakowa; s. 109: Beautiful landscape/Wieliczka; s. 110: Khaladok/labirynt, Dziewul/Maczuga Herkulesa; s. 111: SoñiaW/ciastka; s. 112: Julia Kuznetsova/kozica, kierpce, oksana2010/osypek, marekusz/Krupówki, MarKord/skoczynia, ysuel/Giewont; s. 114: Kielce piotrb/bul, ul. Sienkiewicza, piotrb/palac biskupów, Analia26/wiedźma; s. 115: Artur Bociarski/Chęciny, Nearbirds/skarby w jaskini, s. 116: kemper71/stalaktyty; Igor Dashko /stalagnat, ake_anupal/ stalagmit; s. 117: Nomad_Soul/wiedźmy; s. 119: Artur Bociarski/Solina, speczna/olcha, StudioByTheSea/buk, Maksym Bondarchuk/brzoza, Zerbor/wierzba, Nadezhdha79/sosna, Maksym Bondarchuk/modrzew, ajdebref/jodla, hyponotype/grab, Artur Marfin/świerk, pzAxe/dąb; s. 120: VectorShow/krasnale; s. 121: Thitisan/balony, pukach/balony; s. 123: Picsfive/dlonie; s. 124: Nightman1965/Zamość, Ivanov Alexey/szachy; s. 125: Jolanta Wojcicka/figura koguta; s. 131: resnal/pociąg; s. 132: MicroOne/piłki, Walking-onstreet/rower, MicroOne/narty, dmitriylo/rakiety, mihimihal/mtot, kula, Tyler Olson/Adam Małysz; s.136 artMANKA/kobieta w stroju ludowym; s.138 Bridzia/wzory ludowe; **East News**: s. 81 Joanna Gajcy/ule; s. 93 Zofia Bazak/park miniatyr; s. 102 Adam Lawnicki/źródło Wisły; s. 125 kogut z ciasta drożdżowego; s. 126 Marek Zaidler/park marchewek; s. 130 Maria Kruger; s. 132: Paweł Skrabka/Paweł Fajdek; **Reporter**: s. 53 Włodzimierz Echenski /Kanal Elbląsko-Ostrodzki; s. 112 Pokrycki/góral. **Getty Images**: s.128 Józef Rotblat **Grzegorz Wrzeconowski**. s. 60 kukietka; **Jacek Lamparski**: s. 134 stroje ludowe; **Narodowe Archiwum Cyfrowe**: s. 130 Janusz Korczak; **Inne**: s. 10: Józef Wybicki/pl.wikipedia.org / Domena Publiczna, autor nieznan; dworek w Będmininie/commons.wikimedia.org/CC BY/Maciej Szczepańczyk; s. 18: Kazimierz Wielki/commons.wikimedia.org/Domena Publiczna/Marcello Bacciarelli; s. 29: Józef Piłsudski/pl.wikipedia.org /Domena Publiczna/Witold Pikiel; s. 69: Urząd Rady Ministrów/commons.wikimedia.org/ CC BY/Adrian Grycuk; s. 86: pomnik Pawła Zacharka/pl.wikipedia.org/CC BY-SA/Kapitel; Kapsula Czasu/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/rysnal; s. 73: Plastik/commons.wikimedia.org/CC BY/Iltilto, Mis Uszatek/www.flickr.com/Marcin Polak; s. 107: Iajkonik muzeum.malopolska.pl/Domena Publiczna; s. 127: Fryderyk Chopin, Jan Heweliusz, Mikołaj Kopernik/commons.wikimedia.org/Domena Publiczna, Jan Paweł II/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Mondarte ; s. 128: Ignacy Łukasiewicz/Andrzej Grabowski Domena Publiczna, Czesław Miłosz/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/ Artur Pawłowski, Władysław Reymont, Henryk Sienkiewicz, Maria Skłodowska-Curie, Ludwik Zamenhof/commons.wikimedia.org/Domena Publiczna, s. 129 Lech Wałęsa/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/MEDEF, Wisława Szymborska/commons.wikimedia.org/GNU Free Documentation License/Chancellery of the President of Poland; s. 130: Jan Brzechwa, Julian Tuwim/commons.wikimedia.org/ Domena Publiczna/Władysław Miernicki , Malgorzata Strzałkowska/www.flickr.com/CC BY-SA/Fryta 73, Wanda Chotomska/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Ślawek, Marcin Palasz, Andrzej Maleszka/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Zorro2212 ; s. 132: Robert Lewandowski/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Rufus46, Maja Włoszczowska/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Sapin88, Anita Włodarczyk/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Citizen59 , Justyna Kowalczyk/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Tor Atle Kleven , Kamil Stoch/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Ailura , Agnieszka Radwańska/commons.wikimedia.org/CC BY-SA/Christian Mesiano.

ISBN 978-83-8108-317-1

© Grupa MAC S.A. 2018

Grupa MAC S.A.

25-561 Kielce, ul. Witosa 76

tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02

e-mail: kontakt@mac.pl; www.mac.pl

Dział handlowy

handlowy@mac.pl